

den endelige Plan ikke foreligger; der foreligger kun et Profil over hvad, der berøres eller ikke berøres af Expropriationen, men det har ikke nogen endelig Betydning eller løblik Kraft. Det kan ikke vides hvilke Forandringer og Omstændigheder der i såa Henseende kan foretages, og jeg skal gjøre opmærksom paa, at Forslaget kun indeholder en Bemærkning for Regjeringen til at foretage en saadan Expropriation, at der ikke paaligger nogen som helst Pligt til at foretage den, og at det kan ligefrem forudsættes som en Selvfølge, at Expropriation ikke vil blive anvendt i alle de Tilfælde, hvor der ikke dertil er fornøden Anledning. Det andet Spørgsmaal er om Erstatningens Størrelse, og det er egentlig det, der ialtsid efter den foregaaende Forhandling bør være Hovedgjenstanden for Overveelse, og som, saavidt jeg skjønner, er det eneste, der er egnet til at fremkalde Tvivl. Man mener nemlig, at hvis man ikke af væsentlige Grunde, altsaa Grunde, der om jeg saa maa sige, ere anslaaede med dem, hvorfor der er paalagt disse Eiendomme denne Servitut, lader Expropriationen staa, saa vil man ikke kunne gjøre noget Fradrag for Indskrænkningen i Byggefriheden, og jeg skal indrømme, at det er et Spørgsmaal, hvordom Ingen vil kunne komme til en klar Afgjørelse: uden efter den alleromhyggeligste Overveelse. Smidstid er det min bestemte Overbeviisning, at Forordningerne fra de Exproprieredes Side aldrig kunne gaae videre end til at faae fuldt Vederlag for Alt hvad de nu eie; det er fuldstændig umuligt under en Burdering af Eiendomme til Expropriation at medtage fremtidige og eventuelle Muligheder; det er kun den nuværende Tingenes Tilstand, der skal converteres, og det maa være mig tilladt at ophylse dette med et lille Exempel. Lad der være Tale om Expropriation til en Sernbane. Det kan ved den foreliggende Plan være givet, at der er et vigtigt Knudepunkt paa et eller andet Sted, og efter samtlige Omstændigheder vil det da være høist sandsynligt, at der paa et saadant Knudepunkt, der ellers vilde være saa godt som uden Betydning, vil udbille sig en formelig Kjøbstad eller ialfsid Noget, der har Lighed med en Kjøbstad. Borgerne der vilde derved faae en betydelig Tilvæxt i Værdi, og dette

er da en fuldstændig berettiget Gevinst for de Ciere, som boe rundt omkring. Men den, hvort man nu her vil expropriere — man kan f. Ex. ville have hans Jord til at anlægge en Banegaard paa — kan dog aldrig komme videre, saavidt jeg skjønner, end til at faae fuldt Vederlag for hvad han nu har; man kan ikke vederlægge ham den forøgede Værdi, som hans Jord vilde have faaet, hvis man f. Ex. havde exproprieret hans Plads, og han havde beholdt sin Jord. Det er bitterligt, at ved alle Expropriationer til offentlig Brug gives en overordentlig rundelig Erstatning, og imod dette kan Sigtet være at erindre; der kan ofte være fuldkommen gyldige Grunde til at tage moralske Hensyn, og selv de meest samvittighedsfulde Folk kunne ofte ikke løsrive sig fra den Begjæring, at det er En, der har Naad dertil, at det er Staten, der staaer ligeoverfor den Private; som sagt, det er en Erfaringsætning, at der i saadanne Tilfælde gives rundelig Erstatning. Men det vilde gaae over i en aldeles taaget og fabelagtig Størrelse, hvis man ved saadanne Taxationer vilde forlade det Standpunkt, kun at erstatte, hvad der tilkommer Cierte nu, og derimod slaae ind paa en Underfølgelse af, hvad Eiendommene under mulige Eventualiteter vilde være værd. Jeg siger, at disse Ciere, om hvem der her er Tale, faae fuldstændig Erstatning, naar de i den af mig brugte Ordets Betydning faae fuldt Vederlag, baade de Ciere, der have arbejdet, og de Ciere, der have kjøbt. Det er denne Overveelse, forekommer det mig, Enhver ved Sagens Afgjørelse har at foretage, og jeg skal udtale som min Overbeviisning, at ved de Regler, der ere opstillede for Burderingen, og den store Omhu, der er anvendt paa at tilvejebringe en paalidelig Taxation, er der skeet Retfærdigheden Tilstedest, ja, at man endogsaa hvad jeg alt har tilladt mig at antyde, i en Henseende gaaer videre, end man egentlig kan forsvare. Det er i sin Orden, at Staten maa tilbagekjøbe, og det rimeligvis i dyre Domme, de Tilladelse til at bygge paa disse Grunde, som den i sin Tid har givet, naar det ei udtryffeligt er betinget, at man igjen kunde tage dem tilbage aldeles gratis, naar man fandt for godt; ere de altsaa saaledes engang givne, saa er det i sin Orden,